

27.8.2015

Kaakkois-Suomi

Kouvolan kaupunki
Tekniikka- ja ympäristötalo
PL 32, Valtakatu 33
45701 Kuusankoski

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA, Puhtaiden ylijäämämaiden läjitysaluehanke; Kouvola

HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Kouvolan kaupunki on 26.5.2015 toimittanut Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle puhtaiden ylijäämämaiden läjitysaluehanketta koskevan YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman.

Hankkeen nimi

Puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalue, Kouvola

Hankkeesta vastaava ja yhteystiedot

Kouvolan kaupunki
Tekniikka- ja ympäristötalo
PL 32, Valtakatu 33
45701 Kuusankoski

Hankkeesta vastaavan käyttämä konsultti

Ramboll Finland Oy
PL 25, Säterinkuja 6
02601 Espoo

Yhteysviranomainen

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 1041, 45101 Kouvola

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Tässä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioidaan puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalueen perustamisen (ml. alueella tapahtuva louhinta sekä tuhkan välivarastointi) ja käytön ympäristövaikutuksia. Hanke edellyttää YVA-lain mukaista arviointimenettelyä, koska ylijäämämaita on suunniteltu läjitettävän ja välivarastoitavan 20-30 vuoden ajan yhteensä noin 2 500 000 kiintokuutiometriä (k-m³) eli 4 000 000 tonnia. Vuodessa ylijäämämaita läjitettäisiin hankealueelle noin 100 000 k-m³ eli 160 000 t (vrt. YVA-asetus, 2 luku, 6§ 11b).

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma tarvittavista selvityksistä sekä arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman ja tämän lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, jossa esitetään mm. hankkeen toteuttamisvaihtoehdot ja niiden keskeiset ympäristövaikutukset sekä haitallisten vaikutusten mahdolliset lieventämiskeinot. Arviointiselostuksen valmistuttua se tulee vastaavaan julkiseen käsittelyyn kuin arviointiohjelma.

Hanke ja sen perustelut

Kouvolan kaupungilla on tarve perustaa uusi puhtaiden ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalue, koska olemassa olevat läjitysalueet ovat täyttymässä. Uuden välivarastointi- ja läjitysalueen tulisi olla käytettävissä seuraavat 20-30 vuotta.

Kouvolan kaupungilla tulee ylijäämämaita erityisesti uusien asuinalueiden katujen rakennuksen yhteydessä. Uudella ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalueella Kouvolan kaupunki varautuu tulevien rakennuskohteiden sujuvaan sekä kustannustehokkaaseen rakennusmassojen hallintaan. Tavoitteena on, että rakennuskohteista kaivettavat tai vaihdettavat maamassat saadaan mahdollisimman nopeasti hyötykäyttöön ja että ylijäämämassoja ei tarvitse välivarastoida rakennusalueille.

Puhtaiden ylijäämämaiden lisäksi hankealueella on tarkoitus välivarastoida osa UPM:n Kymin sellu- ja paperitehtaan energiantuotannon lento- ja pohjatuhkista, jotka soveltuvat maanrakentamiseen. Tuhkia on tarkoitus välivarastoida hankealueella niille erikseen rakennettavalla läjitysalueella ennen tuhkien varsinaista hyödyntämistä maanrakentamisessa. Tuhkien hyödyntämisen tavoitteena on korvata rakentamisessa käytettäviä luonnonmateriaaleja sekä edistää jätteiden hyödyntämistavoitteita loppukäsittelyn sijaan.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-menettelyssä arvioidaan kahta mahdollista toteutusvaihtoehtoa alavaihtoehtoineen puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalueelle. Vaihtoehdon 1 hankealue sijaitsee Joutsenenpesänkallion alueella Lehtomäen itäpuolella. Vaihtoehdon 2 hankealue sijaitsee Maijanaron alueella Tykkimäen itäpuolella. Lisäksi vertailuvaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen (0-vaihtoehto). Hankealueet on merkitty Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavaluonnoksessa vaihtoehtoisiksi maankaatopaikoiksi (E-1/V kaavamerkintä).

Vaihtoehto 1: Puhtaiden ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalue perustetaan Joutsenenpesänkallion alueelle. Hankealueen pinta-ala on 17 ha. Alueelle voidaan läjittää 1 400 000 m³ maamassoja, jolloin alueen käyttöaika olisi noin 15–20 vuotta.

Vaihtoehto 1A: Alavaihtoehto 1A on muuten samanlainen kuin vaihtoehto 1, mutta läjitysalueelle tuodaan puhtaiden ylijäämämaiden lisäksi tuhkaa Kymin Voima Oy:n voimalaitokselta välivarastoitavaksi ennen hyötykäyttöä.

Vaihtoehto 2: Puhtaiden ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalue perustetaan Maijanaron alueelle. Hankealueen pinta-ala on 28 ha. Alueelle voidaan läjittää 4 000 000 m³ maamassoja, jolloin alueen käyttöaika olisi noin 50–70 vuotta.

Vaihtoehto 2A: Alavaihtoehto 2A on muuten samanlainen kuin vaihtoehto 2, mutta läjitysalueelle tuodaan puhtaiden ylijäämämaiden lisäksi tuhkaa Kymin Voima Oy:n voimalaitokselta välivarastoitavaksi ennen hyötykäyttöä.

Vaihtoehto 0: Hanketta ei toteuteta. Uutta puhtaiden ylijäämämaiden ja rakennuskelpoisten tuhkien välivarastointi- ja läjitysalueita ei perusteta

Tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista ja luvista

YVA-ohjelmassa on asianmukaisella tavalla esitetty hankkeen kannalta keskeiset säädökset sekä tarvittavat luvat. Lupahakemusten liitteenä tulee olla ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto.

YVA-lain 13 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Hankealueen maankäyttösuunnitelmat ja liittyminen muihin hankkeisiin

Maakuntakaavoitus

Kymenlaakson Taajamat ja niiden ympäristöt -maakuntakaavassa (vahvistettu ympäristöministeriössä 28.5.2008 ja 18.1.2010) Joutsenpesänkallion alue on osoitettu virkistysalueeksi (V). Maijanaron alue on osoitettu osittain virkistysalueeksi ja osittain maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M).

Kauppa- ja merialuemaakuntakaavassa (vahvistettu ympäristöministeriössä 26.11.2014) on osoitettu ylimatekunnallisia patikointireittejä. Reitit kulkevat molempien suunnittelualueiden vaikutuspiirissä.

Yleiskaavoitus

Joutsenenpesänkallion alueella on voimassa Käyrälampi-Utunmäki osayleiskaava, joka tuli lainvoimaiseksi 14.6.2006. Osayleiskaavassa hankealue on osoitettu virkistysalueeksi, jolla on metsätaloutta (V-1).

Maijanaron alueella on voimassa Saarenmaa-Tykkimäki osayleiskaava, joka tuli lainvoimaiseksi 5.6.2013. Osayleiskaavassa hankealue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Lisäksi hankealueen kaakkoisreunalle on osoitettu suojelualue (S), jossa sijaitsevat sotahistoriaan liittyvät rakenteet tulee säilyttää.

Vaihtoehtojen 1 ja 2 mukaisia hankealueita koskee vireillä oleva Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaava. Osayleiskaavaluonnos oli nähtävillä 26.3.2014-9.5.2014. Hankealueet on osoitettu kaavaluonnoksessa aluevarausmerkinnällä vaihtoehtoinen maankaatopaikka (E-1/V).

Asemakaavoitus

Hankealueille ei ole laadittu asemakaavaa. Joutsenenpesänkallion hankealueen ja valtatie 15 välinen alue on asemakaavoitettu luonnontilassa säilytettäväksi puistoalueeksi (PL).

Liittyminen muihin hankkeisiin

Kouvolan kaupungin puhtaiden ylijäämämaiden läjitäyttöalueen suunnittelu on aloitettu Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavan laadinnan aikana tekemällä erillinen selvitys uuden maankaatopaikan mahdollisista sijaintialueista. Tarkemman selvittämisen pohjalta osayleiskaavaan on esitetty vaihtoehtoisina maankaatopaikkoina Lehtomäen Joutsenenpesänkallio ja Tykkimäen Maijanaro.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus käynnisti v. 2012 valtatie 6 yleissuunnitelman laatimisen yhteistyössä Kouvolan kaupungin kanssa. Samanaikaisesti on laadittu aluevaraussuunnitelma maantien 370 ja valtatie 15 parantamisesta Kouvolan ja Valkealan välillä. Suunnitelmien tavoitteena on parantaa liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN, KUULEMINEN

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Kouvolan kaupungin ilmoitustauluilla 1.6. – 30.7.2015. Kuulutus on julkaistu Kouvolan Sanomissa. Arviointiohjelma on ollut nähtävillä Kouvolan kaupungintalolla (Torikatu 10, Kouvola), Kouvolan kaupungin tekniikka ja ympäristötalolla (Valtakatu 33, Kuusankoski), Kouvolan pääkirjastossa (Salpausselänkatu 33, Kouvola) sekä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa (Salpausselänkatu 22). Lisäksi arviointiohjelma on sähköisesti nähtävillä osoitteessa www.ymparisto.fi/ylijaamamaatkouvolaYVA

Lausunnot ja mielipiteet ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta tuli toimittaa 30.7.2015 mennessä Kaakkois-Suomen ELY -keskukselle. Lausunnot pyydettiin seuraavilta tahoilta: Kouvolan kaupunginhallitus, Kymenlaakson liitto, Etelä-Suomen AVI, Liikennevirasto, Kymenlaakson pelastuslaitos, Liikenteen turvallisuusvirasto TRAFI, UPM Kymi, MTK-Kaakkois-Suomi, Suomen metsäkeskus Kaakkois-Suomen alueyksikkö, Museovirasto, Kymenlaakson museo, Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys, Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri ry, Pohjois-Kymen luonto.

Yleisötilaisuus

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa koskeva yleisötilaisuus pidettiin 10.6.2015 Kouvolan kaupungin Tekniikka- ja ympäristötalolla. Tilaisuudessa käytiin läpi YVA-lain tarkoitus ja keskeinen sisältö, YVA -menettelyn kulku sekä puhtaiden ylijäämämuiden läjitysaluehanke ja sitä koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma. Ohjelmavaiheen yleisötilaisuudessa painopiste oli siinä, miten vaikutuksia on ajateltu selvittää ja mitä alustavien arvioiden mukaan ennakoitaan merkittäviksi vaikutuksiksi. Toinen yleisötilaisuus järjestetään YVA-selostusvaiheessa.

Muu vuorovaikutus

Vuorovaikutuksen ja tiedonkulun varmistamiseksi on perustettu ohjausryhmä, jonka tehtävä on ohjata arvioinnin etenemistä, varmistaa tiedonkulku eri osapuolten välillä sekä kommentoida ohjelma- ja selostusluonnoksia ennen julkiseen käsittelyyn toimittamista. Ohjausryhmässä on hankevastaavan edustajat, kaupungin kunnallisteknisestä suunnittelusta sekä ympäristötoimesta vastaavia sekä yhteysviranomaisen asiantuntijajäsenenä.

Lisäksi vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien lisäämiseksi on tarkoitus järjestää sidosryhmille ja asukkaille työpaja. Työpajassa osallistujat kertoivat hankesuunnittelijoille näkemyksiään hankkeesta ja sen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Arviointiohjelmasta esitetyt lausunnot ja mielipiteet

Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle toimitettiin arviointiohjelmasta yhteensä 12 lausuntoa. Yksityishenkilöiden kannanottoja ei tullut.

Yleisesti lausunnoista voidaan todeta, että niissä huomiota on kiinnitetty mm. maankäyttöön, ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön, liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen liittyviin seikkoihin. Keskeiseen asemaan nousivat myös melu-, pöly- ja tärinävaikutukset sekä pohjavesiin ja pintavesiin kohdistuvat mahdolliset vaikutukset. Lisäksi lausunnoissa on tuotu esiin yhteisvaikutusten selvittämiseen liittyviä seikkoja sekä erityiskysymyksenä tuhkien käsittelyyn ja sen vaikutuksiin samoin kuin luontoon liittyviin selvitystarpeisiin kuuluvia seikkoja.

Esitetyt lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaiselle toimitettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen sisältö:

Kouvolan kaupunginhallitus

YVA-ohjelmassa on kuvattu riittävällä tarkkuudella hankevaihtoehtojen arvioitavat vaikutukset. Kaupunginhallituksella ei ole huomauttamista puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalueen YVA-ohjelmasta.

Kouvolan kaupunki, tekniikka ja ympäristöpalvelut

YVA-menettelyssä tarkasteltavista vaihtoehdoista Joutsenenpesänkallio sijoittuu Lehtomäen itäpuolelle ja Maijanaro sijoittuu Tykkimäen koillispuolelle. Alueet ovat pääosin kaupungin omistuksessa. Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavaehdotuksessa vaihtoehdot on osoitettu SE-merkinnällä, selvitysalueina joiden soveltuvuus maanlajitystoimintaan tulee selvittää.

YVA-ohjelmassa on kuvattu riittävällä tarkkuudella hankevaihtoehtojen arvioitavat vaikutukset.

Kouvolan aikuisväestön lautakunta, terveystoiminta

Valtatiellä 6 on keskeinen rooli Kouvolan seudun liikennejärjestelmässä alueen maankäyttöä sekä seudullista ja paikallista liikennettä palvelevana yhteytenä. Valtatie 6 on merkittävä raskaan liikenteen kuljetusreitti ja tällä hetkellä valtatie ei kaikilta osin vastaa sille asetettuja turvallisuus- ja sujuvuusvaatimuksia. On tärkeää, että raskaan liikenteen lisääntymisen epäedulliset vaikutukset liikenteen sujuvuuteen, liikenneturvallisuuteen ja liikenteen päästöihin tullaan selvittämään ja pitämään haitat mahdollisimman vähäisinä.

Ihmisten terveyteen suoraan tai välillisesti kohdistuvina vaikutuksina on ohjelmassa päätetty arvioida päästöjä ilmaan, pohjaveteen sekä melua ja tärinää. Tuhkan läjityksen vaikutuksia ihmisiin ja ilmanlaatuun ei arviointiohjelmassa erikseen suunnitella raportoitavan.

Terveystoiminta näkee tärkeänä selvittää kaikki ihmisiin kohdistuvat vaikutukset sekä jatkosuunnittelussa niiden minimoimisen ja ehdottaa harkittavan, että tuhkan läjityksen vaikutukset arvioidaisiin omana kokonaisuutenaan tuhkan erityisluonteen takia.

YVA-ohjelma on laadittu asianmukaisesti ja sen perusteella aikanaan valmistuvan YVA-selostuksen voidaan katsoa olevan riittävä laajuudeltaan hankkeeseen suhteutettuna.

Terveystoimintajalla ei ole huomautettavaa Kouvolan kaupungin puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalueen YVA-ohjelmaan.

Kymenlaakson liitto

Kymenlaakson Taajamat ja niiden ympäristöt -maakuntakaavassa Joutsenenpesänkallion alue on osoitettu virkistysalueeksi (V). Maijanaron alue on osoitettu osittain virkistysalueeksi ja osittain maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Kaavaratkaisussa on kiinnitetty erityistä huomiota virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen, saavutettavuuteen ja kytkeytyneisyyteen taajamien vaikutuspiirissä.

Maakuntakaavan virkistysaluevarauksiin liittyy suunnittelumääräys: ”Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava viheralueiden yhtenäisyys, niiden keskinäinen verkottuminen ja laatu, virkistyskäytön ja suojeluarvojen yhteensovitus sekä aluekokonaisuus saavutettavuus”.

Kauppa- ja merialuemaakuntakaavassa on osoitettu ylimaakunnallisia patikointireittejä. Reitit kulkevat molempien suunnittelualueiden vaikutuspiirissä.

Vaikutusten arvioinnissa tulee selkeästi analysoida, miten hanketoiminta vaikuttaa em. maakuntakaavan tavoitteiden toteutumiseen ja onko läjitystoiminta ja virkistyskäyttö mahdollista sovittaa yhteen.

Kymenlaakson pelastuslaitos

Pelastuslaitoksella ei ole lausuttavaa Kouvolan kaupungin puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

UPM-Kymmene Oyj

UPM-Kymmene Oyj:n, Kymin sellu- ja paperitehtaiden vieressä Kuusanniemen tehdasalueella sijaitsee Kymin Voima Oy:n voimalaitos, joka tuottaa höyryä ja sähköä UPM:n tehtaille sekä kaukolämpöä lähialueille. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa vaihtoehtoisissa 1A ja 2A olevat lento- ja pohjatutka ovat peräisin Kymin Voiman voimalaitokselta. Arviointiohjelmassa oli virheellisesti tuhkan tuottajaksi mainittu UPM. UPM Kymin tehtailla ei synny lento- tai pohjatuhkaa. Koska UPM toimittaa polttoainetta Kymin Voimalle ja suurin osa voimalaitoksen tuotannosta menee UPM:lle, UPM ja Kymin Voima yhdessä etsivät hyötykäyttömahdollisuuksia Kymin Voiman lento- ja pohjatuhkille.

Tuhkan hyötykäyttöön on vuosia panostettu ja etsitty tuhille sopivia hyötykäyttövaihtoehtoja. Kymin Voiman tuhkia on käytetty muun muassa metsälannoitteena ja erilaisissa kenttä- ja tierakenteissa. Maarakentamisessa yksi ongelma on ollut tuhkien saatavuus. Koska tuhkaa syttyy ympäri vuoden, kesällä vähemmän kuin talvella, kun taas maarakentaminen keskittyy kesäaikaan ja määrät ovat kerralla isoja. Tämän takia tuhkia pitää kerätä pidemmältä aikaväliltä ja niille pitää olla välivarastointipaikka. Näin ollen vaihtoehdot 1A ja 2A varmistaisivat tuhkien saatavuuden ja riittävyuden neitseellisten materiaalien korvaajana tie- ja kenttärakenteissa Kouvolassa.

Tuhkien ominaisuudet ja eri aineiden pitoisuudet ovat voimalaitoskohtaisia ja niihin vaikuttavat käytössä olevan tekniikan ja ajon lisäksi polttoaineet. Tämän takia vaikutusten arvioinnissa kannattaa mahdollisimman paljon käyttää nimenomaan Kymin Voiman tuhkien analyysituloksia ja käyttökokemuksia tutkimustietojen lisäksi. Lento- ja pohjatuhkat analysoidaan säännöllisesti vuosittain ja analyysituloksia on pyydyttäessä mahdollista saada arviointiohjelman käyttöön.

Etelä-Suomen AVI

Arviointiohjelman mukaan hankealueet eivät sijaitse pohjavesialueilla eikä hankealueilta ole suoria pohjaveden virtausyhteyksiä pohjavesialueille. Hankealueilla ei sijaitse yksityiskaivoja eikä pohjavedenottoa. Lähin pohjavesialue, Tornionmäen pohjavesialue sijaitsee Joutsenenpesänkallion hankealueesta noin 300-600 metrin päässä. Maijanaron hankealueesta noin 500 metrin päässä sijaitsee Utin pohjavesialue. Yli puolet Maijanaron hankealueen maaperästä on kalliota, jota on tarkoitus louhia. Kallioperän mahdollisia murtumia tai heikkousvyöhykkeitä ei tunneta eikä niitä nähdä tarpeellisena selvittää.

Aluehallintovirasto toteaa, että Tornionmäen ja Utin pohjavesialueet ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä pohjavesialueita ja molemmilla pohjavesialueilla sijaitsee useita vedenottoa. Aluehallintovirasto pitää välttämättömänä, että hankkeen vaikutuksia niihin arvioidaan riittävän varmoilla selvityksillä. Arviointiohjelmasta ei selviä, kuinka lähellä hankealueita sijaitsee yksityisiä talousvesikaivoja tai maalämpökaivoja. Nämä on tarpeen kartoittaa vaikutusalueelta sekä arvioida hankkeen vaikutuksia niihin.

Arviointiohjelman mukaan hankealueiden lähivaluma-alueet ja vesien virtaussuunnat selvitetään. Kolmannen jakovaiheen valuma-aluejaottelun mukaan Joutsenenpesänkallion pintavesistä valtaosa valuu Käyrälampeen. Käyrälammella sijaitsee Tykkimäen Aquaparkin uimaranta ja Käyrälammen alapuolisessa Käyräjoessa Lautaron ja Jokelan uimarannat. Arviointia tehtäessä sekä tarvittaessa arvioidaan hankkeen vaikutukset uimavesien laatuun ja vesistöjen virkistyskäyttöön.

Aluehallintovirasto pitää hankkeen vaikutusten arviointia uimavesien laatuun välttämättömänä.

Melu

Arviointiohjelman mukaan lähin asuinalue sijaitsee 300 metrin päässä hankealueesta ja lähin asuinrakennus noin 200 metrin päässä Maijanaron hankealueen rajasta. Hankealueille aiheutuu nykytilanteessa eniten melua valtateiden 6 ja 15 tieliikenteestä, jotka sijaitsevat 100-300 metrin etäisyydellä hankealueista. Tieliikenteen melun arvioidaan ylittävän ohjearvon noin 100-300 metrin etäisyydellä valtatie 6:sta ja noin 100-200 metrin etäisyydellä valtatie 15:sta. Valtatien 6 parantamisen yleissuunnitelmassa on esitetty toimenpiteitä meluhaittojen torjumiseksi. Meluvaikutuksia on tarkoitus arvioida mallintamalla 1,5 km etäisyydelle hankealueista. Arvioinnissa otetaan huomioon tieliikenteen yhteisvaikutus melutasoon.

Arviointiohjelmasta ei selviä, onko tieliikenteen aiheuttamasta melusta olemassa mittaustuloksia. Mikäli tällaisia ei ole, olisi tarpeen selvittää tieliikenteen aiheuttama nykyinen melutaso mallinnuksen pohjatiedoksi hankealueita lähinnä olevien asuinrakennusten osalta vaikutusten arvioinnin ja meluntorjunnan luotettavuuden parantamiseksi.

Tärinä

Arviointiohjelman mukaan tärinävaikutukset arvioidaan ja määritellään tärinälle herkät alueet huomioiden erityisesti hankealueiden läheiset rakennukset. Aluehallintovirasto pitää tarpeellisena arvioida tärinävaikutuksia myös talousvesikaivojen ja maalämpökaivojen rakenteisiin, jos sellaisia kartoituksen jälkeen sijaitsee tärinän vaikutusalueella.

Pöly

Arviointiohjelman mukaan hankealueilla tai niiden läheisyydessä ei ole mitaamalla seurattu ilman laatua. Tieliikenne valtatiellä 6 ja 15 aiheuttaa nykytilanteessa pölypäästöjä samoin Kaskankaan maa-ainesten ottoalue paikallisesti. Hankkeesta aiheutuvat pölyvaikutukset arvioidaan laskennallisesti. Tuhkien käsittelystä aiheutuvan pölyämisen ympäristövaikutuksia arvioidaan laadullisesti. Aluehallintovirasto pitää pölypäästöjen arviointia tarpeellisena myös kuljetusten osalta, mikäli kuljetusreitit kulkevat lähellä asuinrakennuksia.

Yhteisvaikutukset

Maijanaron länsipuolella noin 600 metrin päässä sijaitsee Kaskankaan maa-ainesten ottoalue, jossa louhitaan, murskataan ja käsitellään kiviaineksia. Tykkimäen moottoriurheilukeskus ja Kuulasvaaran teollisuusalue sijaitsevat 1,3 km päässä Maijanaron hankealueesta. Utin lentotukikohdan melujen vaikutusalue voi ulottua hankealueille. Edellä mainittujen toimintojen melujen yhteisvaikutukset hankkeen toimintojen kanssa arvioidaan vähäisiksi pitkien etäisyyksien vuoksi ja peittyvän osittain tieliikenteen aiheuttamaan meluun.

Aluehallintovirasto pitää tarpeellisena, että yhteisvaikutuksissa arvioidaan edellä mainittujen toimintojen ja tieliikenteen yhteisvaikutuksia hankkeen kanssa ainakin melun osalta. Mikäli edellä mainituista toiminnoista aiheutuu myös pölypäästöjä samoihin häiriintyviin kohteisiin hankkeen kanssa, on tarpeen arvioida yhteisvaikutuksia myös pölyn osalta.

Muuta

Aluehallintoviraston mielestä arviointiohjelman kuulutuksessa olisi ollut syytä tuoda esille, että hankkeeseen sisältyy myös louhintaa, murskausta ja räjäytyksiä.

Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri

YVA-ohjelma vaikuttaa hyvin laaditulta. Siinä on käytetty mm. luontoselvityksiä kattavasti. Ohjelmapaperi on monipuolinen ja tarkka sekä käsittelee melko avoimesti alueen valmistelun ja varsinaisen toiminnan arvioituja vaikutuksia ja epävarmuuksia, kuten vesistövaikutuksia ja alueiden luonnontilan muutoksia myös niiden ulkopuolella.

Ohjelman nimi ”Puhtaiden ylijäämämaiden läjityshanke” on harhaanjohtava. Suunnittelussa on keskeisesti esillä vaihtoehto välivarastoida/ läjittää polttotuhkaa. Samoin ohjelman tekstissä ’puhtaisiin ylijäämämaihin’ ja ’tuhkaan’ viitataan paikoin rinnastamalla ne. Tuhkan mukanaolo suunnitelmassa tulee tuoda selkeästi esille YVA-ohjelman (viimeistään raportin) nimessä. Sanoin ’puhtaiden ylijäämämaiden’ ja ’tuhkan’ eroavuus välivarastoitavina/ läjitettävänä massoina tulee avata. Entä miten toiminnassa huomioidaan massojen tuuli- ja vesikulkeutuminen?

Ohjelmapaperissa ei mainita miten toiminnassa huomioidaan mahdolliset haitalliset vieraslajit (kasvit) sekä ehkäistään niiden leviäminen alueelta ulos kuljetuksessa tai omatoimisesti.

Ohjelmassa ei kerrota, miksi yksityisen, monikansallisesti omistetun yhtiön, UPM:n, tuottamia tuhkia välivarastoitaisiin/ läjitettäisiin Kouvolan kaupungin toteuttaman hankkeen toimesta.

Joutsenenpesänmäki:

Alue ei sovellu erityisen hyvin maamassojen läjitykseen. Sen kapasiteetti on rajallinen ja sijainti asutuksen ja luontoympäristön kannalta vertailukohdetta ongelmallisempi.

Luontoarvojen osalta Joutsenenpesänmäki soveltuu melko huonosti kaavailtuun tarkoitukseen. Erityisesti sen metsien rakenne ja kehityskelpoisuus on huomionarvoista. Hankealueen länsireunaan ulottuvan isovarpurämeen (Porrassuo) luonnontilaisuuden on mahdollista myös kehittyä. Porrassuon halki kulkeva oja tulisi tukkia, jotta suon vesitalous alkaisi palautua kohti ojitusta edeltävää tilaa. Ojan umpeenlaitolle ei ole estettä, koska se ei nykyisellään kuivata käytössä olevaa metsätalousmaata.

Alueen liito-oravapotentialiaali on kohtalainen. Sen suhteellinen merkitys on isompi huomioiden lähiseudulle kohdistuvat rakennuspaineet (asuntorakentaminen, liikenneväylärakentaminen) sekä lähiseudun metsien kaavallinen asema kaupungin hoitamina taajamametsinä.

Joutsenenpesänmäki sijaitsee lähempänä potentiaalisia maamassojen kuljetuspaikkoja, samoin alueen käyttöaika vastaa suunnilleen hankkeen tavoitteita.

Alueen metsät palvelevat huomattavaa virkistyskäyttöä, kuten sienestystä, marjastusta ja liikuntaa. Lisäksi alueen halki kulkee vilkkaassa käytössä oleva ulkoilureitti, joka on osa Kouvolan ja Valkealan yhdistävää laajaa valaistua kuntopolkuverkostoa.

Alustava tielinjaus kulkee vakituisen liito-oravareviirin läpi.

On myönteistä, että hankkeessa selvitetään tarkemmin lepakkojen esiintyminen alueella.

Maijanaro:

Esteitä osoittaa alueelle maamassojen läjitystoimintaa on vähemmän. Maijanarossa ei ole merkittäviä luontotyyppejä, alueella kulje ulkoilureittejä eikä se ole suosittu virkistysalue. Sen läheisyydessä asuu merkittävästi vähemmän ihmisiä. Maijanaron kapasiteetti on huomattavasti suurempi, samoin kuin sen käyttöaika.

Punakeltaverkkoperhosselvitys on tarpeellista tehdä alueella.

On myönteistä, että hankkeessa selvitetään tarkemmin lepakkojen esiintyminen alueella.

Yhteenveto:

Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri katsoo, että Maijanaro soveltuu tarjolla olevista vaihtoehdoista selvästi paremmin läjityskohteeksi. Kapasiteetin ja toiminta-ajan ohella ohella sitä puoltaa luontoarvojen vähäisempi esiintyminen (olkoonkin, että punakeltaverkkoperhos-

selvitys alueella on tarpeen). Valintaa perustelee myös Maijanaron liikenneyhteydet, sijainti etäämmällä asutuksesta ja että se tarjoaa paremmat puitteet mahdolliselle tuhkan läjitykselle.

Toiminnan pitkäaikaisuus perustelee seurantaohjelman laatimisen tarvetta.

Liikennevirasto

Liikennevirastolla ei ole ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan erityistä lausuttavaa. Yksityiskohtana kuitenkin mainittakoon, että tarvittaviin lupiin ja päätöksiin tulisi lisätä maantien liittymälupa, joka haetaan Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta. Luvan tarve on kuitenkin mainittu luvussa 6.6 sivulla 65.

Hankkeen vaikutusalueella ei ole rautateitä eikä vesiliikenneväyliä, joten Liikennevirastolla ei ole näiden osalta lausuttavaa. Maanteiden osalta lausunnon antaa tarkemmin Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri-vastuualue.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus, liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualue

YVA-ohjelman vaikutusten arviointia koskevassa kappaleessa s. 65 on käsitelty liikenteeseen kohdistuvia vaikutuksia. Joutsenenpesänkallion hankealueen osalta on todettu, että alueelle johtava tie on suunniteltu liittymään valtatiehen 15 Lautarontien kohdalla. Kappaleeseen 4 (Tarkasteltavat vaihtoehdot) sisällytetyn havainnekuvan (kuva 9) mukaan tieyhteys liittyy valtatielle 15 Lautarontiehen nähden n. 150 m pohjoisempaan Kiviarontien kohdalla. Liikenneturvallisuus- ja sujuvuusperusteista ns. neliahaaraliittymiä ei pääsääntöisesti käytetä valtateilla, joten tieyhteyden toteuttamista tulisi suunnitella kuvan 9 mukaisesti Lautarontien liittymään nähden ”porrastettuna”. Sekä Joutsenenpesänkallion että Maijanaron alueen hankevaihtoehtojen liittymäjärjestelyissä on syytä varautua väistötilan toteuttamiseen valtatielle.

Lisäyksenä s. 41 kommenttiin koskien vt 6 parantamista välillä Tykkimäki-Kaipiainen ELY-keskus toteaa, että tiesuunnitelman laatimisen lisäksi tien rakentaminen edellyttää myös rahoituspäätöstä. Tällä hetkellä yleissuunnitelmaratkaisun mukainen tieosuuden parantaminen ei ole Liikenneviraston tai Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toteuttamisohjelmissa.

ELY-keskus korostaa vielä ylijäämämaiden kuljetusmäärien ajallisen vaihtelun ja sen arvioinnin merkitystä YVA-selostusvaiheen vaikutusten arvioinnissa. Tarkempien ennusteiden puuttuessa kuljetusten kausivaihtelun vaikutusta valtatieliikenteen ja liittymien sujuvuuteen tulisi arvioida esim. herkkyystarkastelujen avulla.

Museovirasto

Museovirasto lausuu YVA-ohjelmasta sekä arkeologisen kulttuuriperinnön että rakennetun kulttuuriympäristön suojelun osalta, sillä Kymenlaakson museossa ei ole tällä hetkellä viranomaislausuntoja valmistelevaa rakennustutkijaa.

YVA-menettelyssä arvioidaan kahta mahdollista sijoittumiskohdetta puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalueeksi. Alueet ovat Kouvolan keskustan koillispuolella ja valtatiehen 6 pohjoispuolella. Vaihtoehto 1 sijaitsee Joutsenenpesänkallion ja vaihtoehto 2 Maijanaron alueella. Alueet ovat rakentamattomia eikä niihin johda tietä.

Museovirasto on tutustunut huhtikuussa 2015 (Petri Halinen 21.4.2015) Ramboll Finland Oy:n pyynnöstä läjityshankeeseen arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta. Kummaltakaan hankealueelta ei todettu muinaismuistolain (295/63) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä. Mahdollisia ihmisen tekemiä rakennelmia tarkasteltiin myös pyyntikulttuurien muinaisjäännösten näkökulmasta sekä laserkeilausaineistojen (Lidar) avulla. Edellä todetun perusteella Museovirasto toteaa, ettei hankealueilla ole aiheellista suorittaa arkeologisen kulttuuriperinnön lisäselvityksiä.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Museovirasto toteaa, että Maanmittauslaitoksen

painettujen peruskarttojen (Kouvola 3113 08 vuosilta 1965, 1970, 1980, 1987) perusteella kummallakaan tutkittavalla hankealueella ei ole ollut rakennustoimintaa, jonka tilanne ja kulttuurihistorialliset arvot pitäisi selvittää.

Museovirastolla ei ole ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan huomautettavaa tai täydennettävää arkeologisen kulttuuriperinnön tai rakennetun kulttuuriympäristön kannalta.

MTK-Kaakkois-Suomi

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma sisältää kattavasti tehtäväksi selvityksiä muun muassa ihmisten elinoloihin, terveyteen, pohja- ja pintavesiin, luontoarvoihin ja luonnonvarojen käyttöön. Hankkeesta on järjestetty yleisötilaisuus ja YVAn mukainen kuuleminen. Jatko-ohjelma tiedottamisesta ja kuulemisesta yleisötilaisuuksineen vaikuttaa hyvin suunnitellulta.

Vaihtoehtojen vertailussa VO vaihtoehdon perusteluissa todetaan vain nykyisten alueiden lupa-aika, läjityksen lupamäärä ja alueet. VO vaihtoehdossa tulisi tarkemmin perustella miksi kyseiset alueet eivät jatkossa enää kelpaa tai riitä tai miksei niille voi hakea jatkoaikaa ja suurempia läjitysmääriä.

Vaihtoehdot VE1, VE2 ja niiden alavaihtoehdot on valittu hyvin ja myös siten, että yksityisiä maa-alueita tulisi mukaan mahdollisimman vähän. Lähes kaikki tarvittavat maa-alueet ovat kaupungin omistuksessa. Vaikutuksia arvioitaessa tulee lisäksi huomioida vaikutukset varsinaisen hankealueen ulkopuolella oleviin yksityismaihin. Miten paljon näitä maanomistajia ja maita on sekä miten ne huomioidaan vaikutusten arvioinnissa, ei ilmene arviointiohjelma. Ohjelmassa tulee arvioida vaikutukset heidän maankäyttöön, rakentamiseen yms. sekä mahdolliset vaikutukset vaikutusalueen kiinteistöjen arvoihin.

Käsiteltävänä olevat hankealueet on pyritty valitsemaan siten, että niistä aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa ympäröivälle asutukselle ja ympäristölle. Alueella tulee kuitenkin olemaan sellaista toimintaa, joka aiheuttaa melua ja pölyä. Lisäksi pinnanmuotoihin ja maaperän rakenteeseen tulee muutoksia kaivamisen, louhinnan ja läjityksen jäljiltä. Näiden vaikutusten arviointiin on ohjelmassa aivan oikein kiinnitetty runsaasti huomiota.

Melun arviointiin tulisi sisällyttää myös asuntojen sisämelun muutoksen arviointi, sikäli kun ulkomelu ylittää suositukset.

Alueella suoritetaan louhintaa ja/tai maansiirtoa, maanpinnan muotojen muuttamista nykyisestä sekä tuhkan varastointia. Vaikutusten arvioinnissa tulee tehdä selvityksiä lisäksi mahdollisiin pohjavesivirtausten muutoksiin, jolloin suotautumisvesien mahdolliset haittavaikutukset voitaisiin estää. Arviointiohjelmassa todetaan, että pintavesien mahdollisen virtaussuunnan muuttumisen johdosta voi aiheutua rehevöitymisvaikutuksia. Arvioinnissa tulee typen lisäksi arvioida fosforin vaikutukset. Tuhkan varastointia arvioitaessa tulee huomioida mahdolliset tuhkasta pohjaveteen liukenevat haitalliset aineet.

Lausunnolla oleva Kouvolan keskeisen kaupunkialueen oyk kaavaehdotuksessa hankealueet on merkitty SE-merkinnällä (selvitysalue). Alueet sijaitsevat maakuntakaavan virkistysalueella ja lausunnolla olevan Kouvolan oyk:n pääviherverkkoon kuuluvaa alueella, jolla on myös ulkoilureittejä. Valittavalla läjitysalueella voi olla vaikutuksia näiden reittien sijoitukseen. Arviointiohjelmassa tulisi selvittää olemassa olevien reittien mahdollisten muutosten vaikutukset, sikäli kun muutokset kohdistuvat yksityismaille.

Arviointiohjelmassa kiinnitetään myös huomioita liito-oravan esiintymispaikkoihin ja kulkureitteihin. Liito-orava huomioidaan jo luonnonsuojelulain perusteella kaikessa toiminnassa, siten myös metsätaloudessa. Sen vuoksi, etenkin yksityismailla, ei ole tarpeen erikseen merkitä yhteystarpeita, joilla voi olla turhia rajoittavia tai kustannusvaikutuksia.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA-ohjelma) on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma tarvittavista selvityksistä ja arviointimenettelyn järjestämisestä. Kaakkois-Suomen ELY -keskus on tarkistanut YVA -ohjelman ja on yhteysviranomaisen lausuntoa laatiessaan ottanut huomioon arviointiohjelmasta saadut lausunnot ja mielipiteet.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus katsoo, että arviointiohjelma on tarkoitustaan vastaava ja pääosiltaan riittävä ja siinä on otettu huomioon arviointiohjelmalta YVA-lain ja asetuksen mukaan vaadittavat keskeiset asiat. YVA-lain 9 §:n nojalla yhteysviranomainen esittää arviointiohjelmaan ja siinä esitettyihin arvioitaviin ympäristövaikutuksiin seuraavia huomioita ja tarkennuksia.

Hankekuvaus, tiedot hankkeesta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on asianmukaisella tavalla esitetty tiedot hankkeesta ja sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista ja maankäyttötarpeesta sekä hankkeesta vastaavasta. Hankkeen tarve ja tavoitteet samoin kuin niiden perusteet on tuotu esille.

Hankekokonaisuuteen kuuluvat keskeiset toiminnot ja osat sekä tekniset ratkaisut tulee arviointiselostuksessa kuvata riittävän yksityiskohtaisesti, hankkeen elinkaaritarkastelu mukaan lukien. Hanketta koskevien tietojen esittäminen riittävän yksityiskohtaisesti on tärkeää, jotta vaikutusten tunnistaminen ja selvittäminen on mahdollista.

Vaihtoehtojen muodostaminen

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tutkittavat hankevaihtoehdot on keskeisiltä osin tuotu esiin arviointiohjelmassa. Alueet on merkitty Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavaehdotuksessa selvitysalueina (SE), joiden soveltuvuus maanläjitystoimintaan tulee selvittää.

Tarkastelussa on mukana myös 0-vaihtoehto eli hankkeen toteuttamatta jättäminen.

YVA-ohjelmassa esitetyt vaihtoehdot poikkeavat toisistaan mm. alueiden pinta-alan, läjitettävien ja välivarastoitavien massojen volyymin sekä suunniteltujen toimintojen ja käyttöajan suhteen. Kummallakin hankealueella läjitysalueen perustaminen edellyttää pintamaiden poistoa. Maijanaron alueella on lisäksi mahdollisuus louhia kalliota noin 1 100 000 m³ ktr. Tämä tulee huomioida vaikutus selvityksissä, haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteissä sekä jatkossa lupamenettelyissä asianmukaisella tavalla (vrt. melu-, pöly- ja tärinävaikutukset).

YVA-menettelyn aikana tulee lisäksi ottaa huomioon, että sen yhteydessä tehtävien selvitysten tuloksena voi tulla esiin seikkoja, joiden perusteella voi syntyä tarve ohjelmavaiheessa esitettyjen vaihtoehtojen tai niihin liittyvien osien tai rajausten modifiointiin.

Ehdotus tarkasteltavan vaikutusalueen rajauksesta

Hankeella tulee olemaan erityyppisiä välittömiä ja välillisiä ympäristövaikutuksia, jotka rajautuvat eri tavoin. Arviointiohjelmassa on esitetty ehdotus tarkasteltavan vaikutusalueen rajauksesta. Vaikutusten arvioinnin kohdentamisen kannalta rajaus on tärkeä. Rajauksen esittämisellä hankkeesta vastaava kertoo käsityksensä siitä, minkä alueen sisälle vaikutukset ennakoarvioin mukaan jäävät. Jos arviointityön aikana kuitenkin käy ilmi, että jollakin

ympäristövaikutuksella on ennalta arvioitua laajempi vaikutusalue, tulee tarkastelualueen laajuus määrittellä kyseisen vaikutuksen osalta siinä yhteydessä uudestaan.

Vaikutusalueen laajuus vaihtelee erilaisten vaikutusten osalta. Esimerkiksi maankäyttöön ja luontoon kohdistuvat suorat vaikutukset rajoittuvat pääosin suunnittelualueen läheisyyteen. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset voivat ulottua paljon laajemmallekin. Tärkeää on tunnistaa ja tarkastella arviointiselostuksessa niitä vaikutuksia ja vaikutusten kohdentumista, jotka ovat keskeisiä tällaisessa hankkeessa (mm. ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset, vaikutukset maaperään, pohjavesiin ja pintavesiin).

Vaihtoehtojen vertailu ja ympäristövaikutusten merkittävyyden arviointi

YVA -menettelyn aikana erilaisten ympäristöselvitysten pohjalta tehtävä hankkeen eri toteuttamisvaihtoehtojen vertailu vaikutustarkasteluineen on yksi keskeisistä YVA -menettelyn vaiheista. Vaihtoehtojen vertailussa tiivistetään, jäsennetään ja tulkitaan YVA-menettelyssä tuotettu keskeinen informaatio.

Vaihtoehtojen vertailu tulee tehdä tasapuolisesti ja samalla tarkkuudella eri toteutusvaihtoehtojen osalta painottaen YVA-laissa tarkoitettuja ja hankkeen kannalta keskeisiä ympäristövaikutuksia. Vertailun tulee antaa oikea kokonaiskuva hankkeen vaihtoehtojen vaikutuksista ja niiden eroista. Vertailuun liittyvissä kysymyksissä arviointiselostuksessa on syytä esittää yhteenvetotaulukoiden lisäksi myös sanalliset kuvaukset eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten suhteen.

Vertailua tehtäessä tulee arvioida myös eri vaikutusten merkittävyyttä ja vaikutusten merkittävyyden pohjalta myös eri vaihtoehtojen tai ratkaisujen toteuttamiskelpoisuutta.

HANKKEEN VAIKUTUKSET JA NIIDEN SELVITTÄMINEN

Ympäristön nykytilan kuvaus

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota alueen ja sen ympäristön nykytilan kuvaukseen ja siihen, että hankkeen vaikutusalueen asutus, maankäyttö ja muut toiminnot sekä ympäristö- ja luonnonolot kuvataan selkeästi ja havainnollisesti. Lausunnoissa ja mielipiteissä esiin tuodut asiat tulee myös huomioida. Arviointiselostukseen liittyvien karttojen tulee olla havainnollisia, niistä tulee käydä selkeästi ilmi asutus, loma-asutus, muut ns. herkat kohteet, pohjavesialueet, vedenottamot sekä alueen lähistöllä sijaitsevat talousvesikaiivot sekä maalämpökaiivot.

Hankekokonaisuuden vaikutuspiirissä olevan ympäristön nykytilan kuvaus on keskeinen perusta sille, että vaikutusten tunnistaminen, niiden merkittävyyden arviointi ja vaikutus selvitykset tulevat kohdennetuiksi asianmukaisella tavalla ja oikeisiin asioihin ja myös, jotta tehtävien vaikutus selvitysten tuloksena saadaan riittävä kokonaiskuva hankkeen vaikutuksista ympäristön eri osa-alueisiin.

Ympäristövaikutuksia koskevat laaditut ja suunnitellut selvitykset

YVA -asetuksen mukaan arviointiohjelman tulee sisältää tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista.

Arviointiohjelmassa on pääosin riittävällä tarkkuudella esitetty keskeiset tiedot aiemmin tehdyistä selvityksistä samoin kuin suunnitelluista uusista selvityksistä. Arviointimenettelyn

aikana tehtäväksi esitetyt selvitykset on kohdennettu hankkeen kannalta oleellisiin vaikutuksiin.

Tarkasteltavat ympäristövaikutukset

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset systemaattisesti ja varsin kattavasti. Vaikutuksia on syytä tarkastella ja arvioida hankekokonaisuus huomioon ottaen.

Yhteysviranomainen katsoo, että tässä hankkeessa keskeisessä asemassa ovat ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset, meluvaikutukset ja niiden selvittäminen sekä pohjavesiin ja pintavesiin ja luonnonoloihin kohdistuvat mahdolliset vaikutukset.

Lisäksi arvioinnissa tulee kiinnittää asianmukaista huomiota haitallisten vaikutusten lieventämiseen sekä arviointeihin liittyviin mahdollisiin epävarmuustekijöihin.

Arviointimenetelmät

Arviointiselostuksessa tulee tuoda selkeästi esille ympäristövaikutusten arvioinnissa käytetyt menetelmät ja niihin liittyvät oletukset samoin kuin se, miltä osin tarkastelu on perustunut laskennallisiin seikkoihin, mallilaskelmiin, kirjallisuuteen, muuhun vastaavaan materiaaliin, tehtyihin selvityksiin/tutkimuksiin, maastoinventointeihin tai haastatteluihin yms.

Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen

Hankkeen toteuttamien aiheuttaa paikallisia muutoksia hankealueiden nykyiseen maankäyttöön.

Arviointimenettelyssä tulee selvittää hankkeen vaikutukset hankealueiden ja niiden lähialueiden nykyiseen ja tulevaan maankäyttöön, alueiden virkistyskäyttö mukaan lukien.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen

Hankealueen tieverkon pääväylät ovat valtatie 6 ja 15. Ylijäämämaiden läjitystoiminta ja kiviaineksen otto aiheuttavat raskasta liikennettä hankealueille ja hankealueilta valtateille. YVA-selostuksessa tulee olla selvitys hankevaihtoehtojen vaikutuksesta liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen sekä liikenteen päästöihin.

Sekä Joutsenenpesänkallion että Maijanaron alueen hankevaihtoehtojen liittymäjärjestelyissä on syytä varautua väistötilan toteuttamiseen valtatielle.

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat monet tekijät sekä erikseen että yhteisvaikutuksen kautta. Vaikutukset voivat olla suoria tai välillisiä. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ovat asumisoloihin, asuin- ja elinympäristön viihtyisyyteen, turvallisuuteen, ulkoilu- ja virkistyskäyttömahdollisuuksiin, palveluihin ja elinkeinotoimintaan sekä terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvat vaikutukset.

YVA-ohjelmassa esitetty ihmisiin kohdistuvien vaikutusten tarkastelunäkökulma on asiallinen. YVA-menettelyssä selvitetään hankkeen vaikutuksia sekä asiantuntija-arviona että ihmisten kokemana. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään muiden arviointiosiodien tuottamia laskennallisia tietoja ja laadullisia arvioita. YVA-menettelyn aikana on esitetty järjestettävän työpaja lähialueiden asukkaille ja muille sidosryhmille.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa voi arviointiohjelmassa esitettyjen seikkojen lisäksi esim. hyödyntää sosiaali- ja terveysministeriön (STM 1999) antamaa ohjetta ihmisiin kohdistuvien terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten arvioimiseksi sekä paikallisten sosiaali- ja terveysviranomaisen asiantuntemusta.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa paikallinen ja vuorovaikutuksen kautta saatava tieto on olennainen osa arviointitietoa. Lähtökohtana on hankkeen vaikutusalueen väestö ja elinkeinorakenne, yhteisöt ja ihmisten toiminta- ja elämänpiiri. Lähialueen asukkailta saatavat kannanotot ovat tärkeä osa vuorovaikutteista YVA-menettelyä. Elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on tärkeää ottaa huomioon paikallisten asukkaiden mielipiteet ja kokemukset.

Melu

Melu on keskeisimpiä elinympäristön laatua heikentäviä tekijöitä. Melun haittavaikutukset voivat liittyä ihmisten elinoloihin ja terveyteen, elinympäristön viihtyisyyteen sekä maankäytön rajoituksiin. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä meluntorjunnasta on asetettu päämääräksi terveellinen, turvallinen ja vähämeluinen elinympäristö. Melua aiheuttavia toimintoja suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, etteivät ne lisää melulle altistumista ja meluhaittoja.

Melu on yksi hankkeen keskeinen haitallinen vaikutus, johon tulee arvioinnissa kiinnittää erityistä huomiota ottaen huomioon myös yhteisvaikutukset. Meluselvitysten tulee antaa riittävä tieto siitä, että hanke ei aiheuta asutukselle, loma-asutukselle tai muille melulle herkille toiminnoille haittaa. Toiminnoista muodostuva melu rajoittaa jatkossa myös hankealueen lähialueiden maankäyttöä. Meluselvitysten on annettava vastaus myös siihen, mille etäisyydelle hankealueista on turvallista osoittaa melulle herkkiä toimintoja maankäytönsuunnittelussa ilman riskiä liiallisesta meluhaitasta.

Meluselvitykset ja niiden raportointi

YVA-selostuksessa esitettävissä meluselvityksissä on annettava yksityiskohtaiset tiedot selvityksissä käytettävistä lähtötiedoista, käytetyistä melumallinnusohjelmista ja lisäksi on esitettävä tulosten perusteella arvio muodostuvasta meluhäiriöstä vertaamalla tuloksia annettuihin ohjearvoihin sekä esitettävä virhetarkastelu. Tulosten tarkastelussa tulee ottaa huomioon myös sosiaali- ja terveysministeriön terveysperusteisesti antamat asuntojen sisämelun ohjearvot.

Selvitysten tuloksia tulee hyödyntää haitallisten vaikutusten lieventämiseen tähtäviä ratkaisuja ja meluntorjuntatoimenpiteitä suunniteltaessa.

Melun leviämistä ympäristöön esittävät kartat tulee esittää riittävän suuressa koossa, jotta niiden pohjalta tehtävä tulkinta on mahdollista.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Hankealueisiin tai niiden lähiympäristöön ei liity erityisiä maisema- tai kulttuuriympäristöarvoja.

YVA-menettelyn yhteydessä maisemavaikutuksia arvioidaan asiantuntijatyönä perustuen paikkatietoanalyysiin, kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin, olemassa oleviin selvityksiin sekä maastokäynteihin.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Museovirasto on todennut, että kummallakaan hankealueella ei ole ollut rakennustoimintaa, jonka tilanne ja kulttuurihistorialliset arvot

pitäisi selvittää. Kummaltakaan hankealueelta ei ole myöskään todettu muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä eikä hankealueilla ole aiheellista suorittaa arkeologisen kulttuuriperinnön lisäselvityksiä.

Vaikutukset luontoon

Luontoon kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää siten, että saadaan riittävä kuva hankkeen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen hankealueen vaikutuspiirissä. Selvitystä laadittaessa tulee ottaa huomioon Natura 2000-verkoston kuuluvat alueet, muut suojelukohteet ja keskeiset luontoarvot.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelulain säädökset mm. lajiensuojeluun samoin kuin luontotyypeihin liittyen. Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien osalta on liito-oravan lisäksi syytä selvittää myös muiden ko. direktiivilajien (mm. lepakot) esiintyminen ja lajeille soveltuvat elinympäristöt suunnittelualueella. Lisäksi hankealueen mahdolliset metsälain (10§) tarkoittamat erityisen arvokkaat elinympäristöt ja vesilain (11§) mukaiset kohteet tulee selvittää YVA-menettelyn yhteydessä.

Vaikutukset ilman laatuun ja ilmastoon

Hankkeen päästöt ilmaan ovat pölypäästöt maa-ainesten käsittelystä ja kuljetusliikenteestä sekä toiminnan edellyttämien työkoneiden ja kuljetusliikenteen pakokaasupäästöt.

Hanke vaikuttaa ilmanlaatuun paikallisesti pakokaasu- ja mahdollisten pölyvaikutusten kautta. Vaikutusarviossa tulee arvioida mahdollisten haittojen esiintymisalueet ja niiden laajuudet. Haittojen minimoimiseksi on syytä tarkastella myös toimenpiteitä, joilla ehkäistään pölyn leviämistä ympäristöön.

Hankkeen ilmastovaikutukset ovat pienet.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Hankealueisiin tai niiden lähiympäristöön ei liity luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaita harju-, kallio- tai moreenimuodostumia tai muita geologisesti merkittäviä kohteita.

YVA-selostuksessa tulee olla selvitys alueen maa- ja kallioperästä ja niiden rakennegeologisista ominaispiirteistä. Tietoa tarvitaan arvioitaessa hankkeen ja sen toimintojen mahdollisista haitallisista vaikutuksista pohjavesiin ja lähialueen kaivoihin.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Arviointiohjelmassa esitetty tarkastelunäkökulma luonnonvarojen hyödyntämisen on asiallinen. Hanke edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä niiltä osin, kun puhtaita ylijäämämaita ja tuhkia voidaan hyödyntää rakentamiseen luonnonkiviainesten sijaan.

Vaikutukset pohjavesiin

Hankealueet eivät sijaitse luokitelluilla pohjavesialueilla. Tornionmäen I-luokan pohjavesialue (0528601) sijaitsee Joutsenenpesänkallion hankealueesta noin 300-600 metrin etäisyydellä. Utin I-luokan pohjavesialue (0590906) sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä Maijanaron hankealueesta. Arviointiohjelman mukaan hankealueilta ei ole suoria pohjaveden virtausyhteyksiä pohjavesialueille.

Pohjavesivaikutusten arvioinnissa käytetään lähtötietoina suunniteltuja kallioiden louhintatasoja, louhintojen vaiheistuksen suunnitelmia sekä olemassa olevia pohjavesi-,

maaperä- ja kallioperätietoja. Selostusvaiheessa arvioidaan vaikutukset alueen pohjavesiolosuhteisiin hankkeen elinkaaren eri vaiheissa. Arvioitavia vaikutuksia ovat vaikutukset pohjaveden pinnankorkeuksiin, virtaussuuntiin ja laatuun.

Pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta yhteysviranomaisen katsoo, että hankealueiden maaperän rakenteen ja laadun samoin kuin pohjaveden virtausolosuhteiden ja pohjaveden laadun huolellinen selvittäminen hankealueilla ja niiden ympäristössä on tärkeää lähistön pohjavesialueiden takia. Käytettävissä olevien lähtötietojen lisäksi selvityksissä tulee hyödyntää maaperän kairaustietoja sekä uusista asennettavista pohjaveden tarkkailuputkista saatavaa tietoa.

Lähistöllä sijaitsevat vedenottamot sekä talousvesikaivot tulee esittää kartalla. Vaikutusten arvioinnissa on myös kiinnitettävä huomiota pohjaveden suojeluun ja mahdolliseen suojaustarpeeseen sekä varautumista mahdollisiin onnettomuus- ja erityistilanteisiin.

Vaikutusten arvioinnissa tulee määritellä myös mahdollinen pohjaveden tarkkailun laajuus. Pohjaveden ja lähistöllä sijaitsevien vedenottamoiden ja kaivojen veden laadun seuranta on tärkeää tämällyyppisessä hankkeessa. Asia tulee huomioida YVA-selostukseen kuuluvassa ehdotuksessa hankkeen seurantaohjelmaksi.

Vaikutukset pintavesiin

Puhtaidenyljäämämaiden läjitysalueen perustaminen ja toiminta muuttavat alueen vesitaloutta sekä hulevesien laatua. Hankkeesta aiheutuu hulevesikuormitusta. Hulevesissä on kiitoainetta ja mahdollisesti läjitettävästä tuhkasta liukenevia aineita sekä louhinnan vuoksi myös räjähdäaineperäisen liukoisen typen kuormitusta.

Käytön aikaiset vaikutukset ja mahdollinen vesistöjen kuormitus riippuvat hulevesien käsittelystä ja johtamisesta. Selvityksissä tulee määrittää hankkeen valuma-alueen laajuus ja rajaus, arvioida valuma-alueen virtaussuunnat, maaperän vedenläpäisevyys sekä tunnistaa päävirtausreitit ja purkuvesistöt ja niiden ominaispiirteet.

Pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on tärkeää selvittää hulevesien määrää ja laatua ja tarkastella sen pohjalta vesistövaikutuksia ja niiden merkittävyyttä sekä ekologisesta että vesistön käytön näkökulmasta. Joutsenenpesänkallion pintavesistä valtaosa valuu Käyrälampeen. Käyrälammella sijaitsee Tykkimäen Aquaparkin uimaranta ja Käyrälammen alapuolisessa Käyräjoessa Lautaron ja Jokelan uimarannat.

Hulevesien hallintaan ja käsittelyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota ottaen huomioon pintavesien kannalta merkitykselliset alueet ja hankealueen maaperäolosuhteet. Pintavesien tarkkailun tarve tulee esittää YVA-selostukseen kuuluvassa ehdotuksessa hankkeen seurantaohjelmaksi.

Tuhkan käsittelyn vaikutukset

Tuhkien varastointiin ja käsittelyyn sekä niistä aiheutuviin ympäristövaikutuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tuhkaläjityksen merkittävin ympäristövaikutus on niistä mahdollisesti veteen liukenevat aineet ja niiden mahdolliset vaikutukset pinta- ja pohjavesiin.

Hankkeen haitallisten vaikutusten ehkäisemisen tulee perustua parhaan käytettävissä olevan tekniikan käyttämiseen, joten YVA-selostuksessa tulee tarkastella tuhkien käsittelyn ja varastoinnin vaikutuksia avoaukkojen lisäksi päällystetyissä ja katetuissa rakenteissa.

Hankevaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuus

YVA -selostuksessa tulee esittää selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta (YVA-asetus 10§, kohta 6).

Ympäristönsuojelua koskevat suunnitelmat ja ohjelmat

Arviointiselostuksessa tulee esittää selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Hankesuunnittelussa ja vaihtoehtotarkastelussa tulee ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä epävarmuustekijöitä, joilla voi olla merkitystä esim. haitallisten aineiden päästöihin / leviämiseen ja ympäristö- ja terveysvaikutuksiin.

HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN EHKÄISEMINEN

Hankkeesta aiheutuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemistä tai rajoittamista tulee tarkastella arviointiselostuksessa asianmukaisella tavalla ja esittää toimenpiteitä hankkeen vaikutuspiirissä olevalle asuutukselle ja muulle ympäristölle kohdistuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Keskeiset toimenpiteet haitallisten vaikutusten vähentämisen osalta liittyvät toiminnasta aiheutuvien meluhaittojen rajoittamiseen sekä pohjavesiin ja hulevesien hallintaan liittyviin erityiskysymyksiin.

Riskit ja erityistilanteet

Mahdollisissa onnettomuustilanteissa ympäristöön voi päästä ihmisten terveydelle tai ympäristölle haitallisia yhdisteitä. Arviointiselostuksessa tulee tunnistaa ja käsitellä mahdollisista erityistilanteista (onnettomuusriskit, poikkeukselliset luonnonolot ym.) aiheutuvia ympäristövaikutuksia sekä toimenpiteitä / varautumista erityistilanteisiin niistä aiheutuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

SEURANTA

Arviointiselostuksessa tulee olla ehdotus hankkeen ympäristövaikutusten seurantaohjelmaksi (YVA -asetus 10§, kohta 9).

TIEDOTTAMINEN JA OSALLISTUMINEN

Yhteysviranomaisen katsoo, että suunniteltu tiedottaminen ja osallistumisjärjestelyt vastaavat YVA-lain vaatimuksia.

RAPORTOINTI

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on rakenteeltaan selkeä. Asioita on havainnollistettu kuvilla, kartoilla ja taulukoilla.

YHTEENVETO TEHDYISTÄ SELVITYKSISTÄ

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tulee esittää yhteenveto tehdyistä selvityksistä ja hankkeen keskeisistä ympäristövaikutuksista (YVA -asetus 10 §, kohta 12).

JOHTOPÄÄTÖKSET

YVA-lain tavoitteena on kansalaisten tiedonsaannin sekä osallistumisen turvaaminen ja ympäristöasioiden huomioon ottaminen hankkeiden suunnittelussa ja päätöksenteossa. Laadittu arviointiohjelma antaa hyvät lähtökohdat hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnille. Yhteysviranomaisen esittämät painotukset ja täydennykset tulee ottaa huomioon arviointiselostusta laadittaessa.

Yhteysviranomainen katsoo, että pohjaveden virtausolosuhteiden ja pohjaveden laadun huolellinen selvittäminen hankealueilla ja niiden ympäristössä on tärkeää lähistön pohjavesialueiden takia. Käytettävissä olevien lähtötietojen lisäksi selvityksissä tulee hyödyntää maaperän kairautietoja sekä uusista asennettavista pohjaveden tarkkailuputkista saatavaa tietoa.

Pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on tärkeää selvittää hulevesien määrää ja laatua ja tarkastella sen pohjalta vesistövaikutuksia ja niiden merkittävyyttä sekä ekologisesta että vesistöjen käytön näkökulmasta. Hulevesien hallintaan ja käsittelyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tuhkaläjityksen merkittävin ympäristövaikutus on niistä mahdollisesti veteen liukenevat aineet ja niiden mahdolliset vaikutukset pinta- ja pohjavesiin. Hankkeen haitallisten vaikutusten ehkäisemisen tulee perustua parhaan käytettävissä olevan tekniikan käyttämiseen, joten YVA-selostuksessa tulee tarkastella tuhkien käsittelyn ja varastoinnin vaikutuksia avoamojen lisäksi myös päällystetyissä ja katetuissa rakenteissa.

Meluselvityksiin tulee arvioinnissa kiinnittää erityistä huomiota ottaen huomioon myös yhteisvaikutukset. Selvitysten tuloksia tulee hyödyntää haitallisten vaikutusten lieventämiseen tähtäviä ratkaisuja ja meluntorjuntatoimenpiteitä suunniteltaessa.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä yhdessä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 1.9.2015 alkaen Kouvolan kaupungintalolla (Torikatu 10, Kouvola), Kouvolan kaupungin tekniikka- ja ympäristötalolla (Valtakatu 33, Kuusankoski) Kouvolan pääkirjastossa (Salpausselänkatu 33, Kouvola) sekä Kaakkois-Suomen ELY -keskuksessa (Salpausselänkatu 22, Kouvola).

Lausunto on nähtävillä myös Kaakkois-Suomen ELY -keskuksen internetsivuilla www.ymparisto.fi/ylijaamamaatkouvolaYVA

Ylijohtaja

Leena Gunnar

Ylitarkastaja

Jukka Timperi

Liitteet

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

JAKELU JA MAKSUT

Kouvolan kaupunki
Tekniikka- ja ympäristötalo
PL 32, Valtakatu 33
45701 Kuusankoski

Maksu: 8000 euroa

Peruste: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2015 (30.12.2014/1397). YVA-laissa tarkoitettu lausunto arviointiohjelmasta tavanomaisessa hankkeessa.

Tiedoksi

Kouvolan kaupunginhallitus
Kymenlaakson liitto
Etelä-Suomen AVI
Liikennevirasto
Kymenlaakson pelastuslaitos
Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi
UPM Kymi, Selluntie 1, 45700 Kuusankoski
MTK Kaakkois-Suomi
Suomen metsäkeskus Kaakkois-Suomen alueyksikkö
Museovirasto
Kymenlaakson museo
Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys
Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri ry
Pohjois-Kymen luonto

